

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 8 ft., 1/4 évre 8 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 1 évre 14 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 8 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 8-hasábos petit sor egyszer 10 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyiltér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A diadalmas fajgyűlölet.

Arad, szeptember 18.

Debreczen városában most leplezik le azon hitvallók emlékoszlopát, kiket Kolonics püspök és a bécsi udvar mindenható jezsuitái 220 évvel ezelőtt a lelkiismeret szabadságának magasztos elve mellett tanusított hősi kitartásukért, mint hitvalló martyrokat a nápolyi gályákra hurczoltattak. Es ugyanazon Bécs népe ugyanazon sötét hatalmak befolyása alatt tegnap megejtett községi választások alkalmával pellengére állította keresztény egély sarkalatos tanát, a kölcsönös türelem és a felebaráti szeretet isteni elvét, és óriási többséggel diadalra juttatta a — fajgyűlöletet. Mignálunk a zsidók teljes egyenjogúsítása utolsó akadályának eltávolításán küzd sikerrel a hatalmas nemzeti közszellem, addig Bécs utczáin a fajgyűlölet orgiákat ül és a másvallású polgárokat nem csak társadalmilag kiközösíti, de a közélet fórumáról is kiszorítani igyekszik őket.

Szomorú elvadulása ez az erkölcsöknek és szégyenfoltja a XIX-ik század civilizációjának, mely a század végén a modern kultúra egyik empóriumában, az emberi ész és találékonyság oly csodás monomentumai között gyalazza meg a társadalmi rend és béke fő elvét, a humanizmust.

Es annál elszomorítóbb és aggasztóbb ez a jelenség, mert a mint a választások minden egyes mozzanatából kitűnik, a barbarizmus a bécsi társadalmat a legalsó rétegektől fel egész a legelőkelőbb és befolyásosabb körökig áthatja. Mert

igaz ugyan, hogy tegnap csak a harmadik csoport, az ugynevezett 5 frtos emberek választottak, vagyis azon munkások, kisiparosok és kiskereskedők, kiknek adójuk 5 frtnál nem több, de ezen tömeget oly tényezők mozgatták, melyek kétségkívül a magasabb társadalmi osztályokhoz tartoznak, ami abból is kitűnik, hogy az antiszemitaoknak roppant összegek állanak a választási célokra rendelkezésül. Jellemző továbbá az, hogy az antiszemita érdekében előkelő nők is kortesszolgálatokat tesznek és nem röstellik bérkocsikon hajsolni a választókat.

Kétségtelen, hogy a bécsi mob ugyanannak az ultramontán klerikális és feudális reakciónak az eszköze, mely nálunk a néppártot szervezte a liberális reformok megakadályozása céljából, s mely most Ausztriában minden eszközökkel azon van, hogy a hatalmat a közélet terén s a törvényhozás és kormányzatban is magához ragadja. E törekvésének egyik lépcsőfoka a bécsi közélet tanács purifikációja a liberális elemektől s így a főváros kormányzatának kézrekerítése. Minthogy pedig ezen céljukat más jelszó címen el nem érhetik, azért kellett a tömeg közé a fajgyűlölet, az antiszemita vad ösztönének magvait elhinteni, és ennek nevében a népet harcra vinni.

Azt mondják, sziklaszilárd alapra épít az, ki a tömeg butaságára spekulál; a bécsi ultramontán reakció még biztosabb fundamentumra fekteti terveit, midőn a köznépek nem csak butaságára, hanem gonosz szenvedélyére is számít,

melyet kész a leglelküismeretlenebb módon céljaira felszítani.

Es mondhatni, alapos munkát végeztek a jó urak. Bécs választóinak alsó részéből az 5 frtos emberek csoportjából, mely 40,706 szavazattal járult tegnap az urnákhoz, 29,450 vallotta magát antiszemitának, vagyis zsidógyűlölőnek, ez a szám, a beadott szavazatok 72 százalékát teszi ki. Oly tulnyomó többség, mely az összes kerületekben érvényesült, úgy hogy valamennyi 46 megválasztott községi tanácsos antiszemita.

Ha azzal a kárörömmel néznők mi is Bécs város sorsát, mint aminő féltékenykedő irigységgel kísérik osztrák szomszédaink a mi küzdelmeinket, jó és balsorsunkat, akkor nem volna okunk sokat törődni a „birodalmi város“ végzetén, melyet utóvégre is önmaga készít magának. A társadalmi hajsza, a fajgyűlölet okozta förtordulás, mely előreláthatólag még fejlődésben van s esetleg türethetetlen állapotokat fog odaát teremteni, egyik leg-hatékonyabb tényezője lesz annak, hogy a monarchia sulypontja nemcsak politikailag, hanem kulturális és közgazdasági tekintetben is Budapestre helyezkedjék át. De fajnálnunk kell a szomszédban történeteket, mint olyan fejleményeket, melyek a humanizmus hanyatlására valának, másrészt pedig azért is élénk figyelem és óvatos elővigyázattal kell az antiszemita terjedését és diadalmas körutját kísérenünk, mert ez a mi hazánk és nemzetünk halálos ellenségeinek diadalát jelenti, a kik nem fognak késni — ha más-ként nem foghatnak ki rajtunk — a gya-

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Sülyedés.

Valcarenghi Hugó elbeszélése.

Az „Aradi Közlöny“ számára olaszból fordította:

[9] Szőlősei Zsigmond.

— De atyjáról csak kap híreket?

— Igen.

— Szegény öreg! En mindig szerettem.

Hanem hát oda már az ősi kastély! . . .

Rinaldó ez a sajnálkozás bosszantotta, s mára igyekezett a beszédet terelni.

— Ime, itt lakom, ebben a házban, —

szólt Julia az utoza jobb oldalára mutatva a

hol a skatulya eltűnt.

— Feljön, ugy-e?

— A második emeleten állapodtak meg egy

kis ajtó előtt, a melyen két névjegy díszel-

gett, az egyikén a férj neve: Achille Bertolini,

másikon az asszony Giulia Bertolini Pic-

coluga, divatárusnő.

A kis leány ajtót nyitott és beléptek.

Tágas, világos kissé rendetlen szobába

léptek. A székeken, asztalon szerte mindenfelé

kalapminták, csipkék, virágok voltak elhány-

va. Julia felnyitotta az ablakokat s a fal mel-

leti sárga divánra mutatva helylyel kínálta

Rinaldót:

— Foglaljon helyet Rinaldó, egy kicsit

rendetlenek vagyunk, ugy-e? Így van ez

mindig nálunk, vele jár a mesterségünkkel;

— aztán a kis leány felé fordulva, szólt:
— Carlotta, eredj el Bignamiékhez és mondd meg, hogy holnap egész bizonyosan elme-
gyek oda.

A leány elietett, Julia pedig Rinaldó mel-
lé telepedve beszélni kezdett:

— Most hát mesélje el nekem, mi min-
dent tett annyi idő alatt? Bizony nagy ideje
hogy nem találkoztunk! . . . Szerelmes-e még
gyakran? . . . Persze szerencsés . . . a gond-
dok nem nagyon bántják . . . En nagyon
lefogytam, ugy-e? . . . mindenki azt mondja.

Rinaldó csak nézte és mosolyogva felel-
getett neki egy-egy szóval. E pillanatban csak
egy gondolata volt. Viharosan szakadt fel ben-
ne a múlt minden emléke, s úgy érezte, elég-
tétellel tartozik magának azért a sok regé-
nyes érzelmért, a melyek oly semmisek, oly
nevetségesek voltak.

Nem látta e pillanatban az asszony szem-
méretlen nyíltságát, ifjúkori ábrándjaiból ki-
vetkezett lelke csak azt látta, hogy ez az
asszony, a kivel valaha oly bensőséges viszony-
ban volt, lehet romlott, lehetett az egész vi-
lágé, de az övé nem volt.

Nem volt féltékeny multjára, nem égett
benne gyűlölet azok iránt az ismeretlenek
iránt, a kik megfosztották őt tisztaságától,
csókjaikkal tetézték, — csak az asszonyt, a ki-
vánatos nőt látta maga előtt.

Julia pedig ezalatt összebeszélte ezer frivol
dolgot, majd a falról egy aranyozott keretet
levéve szólt:

— Ime, a férjem!

Rinaldó közömbös mosolylyal nézett a
fényképre, aztán minden válasz nélkül vissza-
adta azt.

— Szép ember, ugy-e? — kérdé az ass-
zony büszkélkedve.

— Csak mosolygott tovább hidegen. Nem így
volt az tíz év előtt, a mikor Cesarinóról beszélt
neki a leány. Ez a kép felkeltette benne ama
rég emléket, de nem akart róla szólni. Res-
telte, hogy valaha olyan jámbor, együgyű le-
hetett, aztán a hogy elhaligatta, hogy hangsu-
lyozza, hányszor ismételteti Julia a férjem
szót, kezdte kétségesnek tartani e házasság
igasságát. Egyébként mindegy. Felesége, sze-
retője-e az emberének, ő neki egyformán ki-
vánatos.

Később Julia kávéval kínálta, mit készsé-
gesen elfogadott. A hogy a csészére nézett,
elbámult: mintha már látta volna ezt mind
otthon az ősi fészekben. Es körültekintve
egész sereg ismerős tárgyra akadt, a kis nap-
pali butorai, a porceziánok, a hálószoba ágyai
minden az ő apjái volt egykor! De hogy ju-
tottak ide? Apja eladta volna? hát olyan
nyomorúságban volt! . . . Es hogy szerezhette
mindezt meg ez a népség? . . .

Az arca szégyentől égett; a szíve elszó-
rult. Száz kérdés égett az ajkán és nem mer-
te azokat kimondani. Csak nézett ámultan.
Es hogy Julia sorra mutogatta neki ezt,
amatt, s megkérde: — Na hát? hogy tet-
szik? — Rinaldó ajkán fájdalmas, megvető

lázatos járványt a határon keresztül há-
sánkba is átjárnak, mint a hogy az ul-
tramontanizmust és agrarizmust tényleg
átcsepezték, melyeknek pedig az antisze-
mitizmus még eddig mindenütt elválaszt-
hatatlan kiegészítő kellekeül bizonyult.

BELFÖLD.

Az anyakönyvvezetők. E hét folyamán ki fogja nevezni a belügyminiszter a még hátra levő néhány törvényhatóság területére az anyakönyvvezetőket, s legközelebb betöltetnek az anyakönyvvezetői állások azokban a kerületekben, melyekre vonatkozólag különböző okoknál fogva nem történtett intézkedés az illető törvényhatóság többi anyakönyvvezetőinek kinevezése alkalmával. Elég idő marad ekként arra, hogy szept. hó végeig az összes anyakönyvvezetők kellő utmutatásban részesülhessenek. Az anyakönyvi felügyelők által való gyakorlati oktatás egyébiránt legtöbb helyütt folyamatban van, néhol már véget is ért. Az anyakönyvvezetők október 1-én ország-
szerte minden főnakadás nélkül meg fogják kezdeni funkciójukat.

Arad jövő évi költségvetése.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, szeptember 18.

Tegnap ült egybe Arad szab. kir. város tanácsa S a l a c z Gyula, kir. tanácsos polgármester elnöke alatt, hogy letárgyalja a főszámvevő által beterjesztett jövő évi költségvetést.

Az ülésen jelen voltak: In s t i t ú r i s Kálmán főjegyző, S a r l o t Domokos főkapitány, V a r j a s s y Lajos, K á d a s Kálmán tanácsnokok, B u n d Henrik főszámvevő, P e r g e r János dr. főügyész.

A költségvetésben a kiadási tételek tetemesen növekedtek, s hogy a pótdadó ennek dacára sem lesz magas, azt a szódavíz megadóztatásából remélhető jövedelemnek lehet tulajdonítani.

A bevételi tételek között a légszuszvilágítási társulat 48 db. részvénye után esedékes kamatok czimén 561 frt 60 kr. van feltüntetve. Ez összeg az esetben is érvényben marad, ha a belügyminiszter a gyár eladását jóváhagyja, mivel az esetben a város a reá eső 12.400 frt vételár kamataiból szintén megnyerheti az összeget.

szisszenés tört csak ki. A hogy ezt észrevette, arozatlan gunnyal kérdé Julia:

— Ismeri ezeket a butorokat?

— Ismerem, igen — felelé, — de hogyan? . . .

Egy pillanatig nem felelt, fejét lehajtá, mintha gondolkodnék, aztán halkán, ünnepélyes hangon szólott.

— Egy időben az édes atyja már nyakig uszott az adósságban. Akkor az én anyám segíteni akart rajta. Kölcsön adott neki. Így maradt ránk ez a holmi. En elhozott ide Milánóba és most, láthatja az eryém.

Rinaldo elhalványult, ajkai keserű mosolyra rándultak. Körülnézett még egyszer, elnézte Juliát szürke ruhájában, a mint kalapját fejére illeszté, aztán keztyüt húzott, nyakába vetette a fekete boát és azután jelt adott a távozásra.

— Hova vezet most? — kérdé tőle.

— A hova akarja! — felelt az asszony — sétáljunk, vagy ülünk kocsiba . . . ma szabad vagyok, nincs több dolgom — mulasunk.

Kihívón mosolygott a szemébe. Es Rinaldo nem tudott ellentállani a csábításnak, és megoskolt a arozát.

Nem ellenkezett, úgy mosolygott, mintha ezt rég elvárta volna. De mikor Rinaldo felédve megaláztatását, megvetését, gyűlöletét fellángoló vérrrel ölelte magához, mint egy megsebzett hiena csapott rá, s ridegen jelentette ki:

— En szeretem a férjemet!

(Folytatása következik.)

A költségvetés annyiból nem teljes, hogy a tanács még nem kapta meg az iskolaszéktől a kimutatást a remélhető bevételekre, sem az előirányzatot a kiadásokra.

Igy ezt már csupán a szombaton egybehivandó hármass bizottság tárgyalhatja.

A kiadási tételek elsejénél S a l a c z Gyula kir. tanácsos polgármester javaslatba hozta a tanácsnak azt, amit a szervezeti szabályzat átvizsgálására kiküldött bizottság amugy is javasolni fog, hogy a három városi mérnök javadalmazása személyi pótlék czimén 200—200 forinttal emeltessek fel, annyival is inkább, mivel az illetők a jelenlegi javadalmazás mellett nem igen volnának hajlandók a város szolgálatában megmaradni. A tanács az előterjesztést elfogadta.

Hasonlóképen felvettek a költségvetésbe személyi pótlék czimén 150 frtot R á m e r István rendőrhadnagy részére, aki a cselédügyi osztály mellett a rendőri bejelentő osztályt is vezeti.

A tisztviselők fizetési főösszege ezzel 74.800 frtra emelkedett.

Ezzel együtt S a r l o t Domokos főkapitány javaslatba hozta a szükségesnek mutakozó d e t e k t i v - á l l á s o k rendszeresítését, mely 4100 frtba kerülne évente a városnak. Ezért kapna egy detektivet 700 frt javadalmazással, kettőt 600—600 frttal, kettőt 550—550 frttal, s ismét kettőt 500—500 frttal. A tanács a főkapitány javaslatához hozzájárult.

A s é t a t e r e k ellátására, szegények segélyezésére a jövő évben ujjal többet áldoz a város, míg új tételként szerepel 3112 frttal a f a é s f é m i p a r i s z a k i s k o l á r a felvett kölcsön törlesztése, s 800 frttal egy szénamérleg felállítására.

Az osztrák földhitelintézetől felvett o s a t o r n a k ö l c s ö n törlesztését, mintegy 42,000 frtot nem vett fel a tanács a költségvetésbe, mivelhogy nem tudja, mikor lesznek a vízművek használatba helyezhetők, s így jövedelmek. Ellenben azt határozta, a törlesztést megelőzőleg felirnak a miniszterhez, miszerint engedélyezzen a törzsvagyonból megteielő kölcsönt, melyet a város 1897. évtől kezdődőleg 5000 forintos részletekben fizet vissza. — Ez akkor már annyival is inkább könnyű lesz, mivel akkorra már a vízművek is jövedelmeznek, s a város is megszabadul egyéb terheitől.

De eredménye ennek az is, hogy a kiadási tételek 40,000 frttal megkönnyebbülvén, a 60 százalékra tervezett pótdadó helyett a jövő évi pótdadó alig lesz 48—50 százaléknál magasabb, ami kétségtelenül nagy öröme szolgál a polgárságnak.

A tanács ezzel befejezte a tárgyalást. A polgármester a hármass bizottság ülését szombaton, azaz folyó hó 21-ének délutáni négy órájára fogja egybehívni.

*

Alább adjuk az előirányzott bevételi és kiadási tételeket részletesen, azzal a megjegyzéssel, hogy a zárjelben levő számok a tavalyi összeget mutatják az egyes tételekre nézve:

Bevételek.

A r e n d e s b e v é t e l e k között az 1895-ik év végéről fennmaradt pénztári készletből a tanács javaslata szerint várható 33 frt 87 kr (44 frt 98 kr), földhasznóbérekéből 72314 frt 56 kr (74582 frt 86 kr), a tűzorségi lakatya pincze helyisége, valamint a régi két vágóhid épületekért fizetendő bérből 290 forint (330 frt), a szin- és bérházépületben bérbé adott helyiségekért fizetendő bérekéből, Baross-park kioszkjából 25690 frt (24190 frt), a téglapark kioskjából kiaknázandó városi földért várható jövedelemből 3360 frt (3560 frt), legeltetési díjakból 11850 frt (12200 frt), mértékhitelítési és mérlegkölcsönzési díjakból 7000 frt (8460 frt), a városi törzsvagyonból várható jövedelmek és pedig: a) a takaré-

pénztárban elhelyezett készpénz utáni kamatból 891 frt 63 kr (538 frt 45 kr), b) az aradi és csanádi egyesült vasutak 15 drb részvénye után várható osztalékból 90 frt (90 frt), c) az aradi légszuszvilágítási társulat 48 drb részvénye után várható osztalékból 561 frt 60 kr (576 frt), d) az italméresi jog kártalanítása fejében nyert tőke után 1895-ik évben esedékes kamatokból 42993 frt (42993 frt), az országos vásártéri korcsmaért, az országos és heti vásárok alkalmával felállítható laozikonyháért fizetendő bérekéből 206 frt (821 frt), helypénzszedésből 39260 frt (39620 frt), partjavadalmi díjak szedéséből 3830 frt (4230 frt), a halászati jog kezeléséből 95 frt (110 frt), a vadászati jog bérbeadásából 250 frt (250 frt), fal-lakóhelyek után fizetett bérekéből 6306 frt 31 kr (6165 frt 31 kr), a vágóhid használatáért és a levágandó marhák orvosi vizsgálatáért fizetendő díjakból 18000 frt (17500 frt), rendőri kihágásokért kiszabandó bírságokból 2570 frt (2540 frt), adóvégrehajtási és intési díjakból 3130 frt (2920 frt), a vásá téri lovassági, valamint a Kossuth-utcai laktanyaért 1895-ik évben fizetendő bérösszegeből 11007 frt 75 kr (12059 frt 26 kr), átvonuló katonatisztek szállásbéreinek megtérítéséből 360 frt (360 frt), állami és községi adónak a haszonbérlok által leendő megtérítéséből 120 frt (120 frt), a kórházban ápolat betegek után fizetendő gyógyköltségek megtérítéséből 1300 frt (1290 frt), mulasztási kamatokból, megtérítendő adó és egyéb tartozások hátralékaiból 750 frt (800 frt), az árvapénztári kölcsönök kamatainak 10 százalékából 2400 frt (2300 frt), perköltségek megtérítéséből 420 frt (450 frt), kutyaadókból 890 frt (1000 frt), a város által kiszolgáltató katonai előfogatok után várható jövedelemből 120 frt (140 frt), a közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság által az utcai terület használatáért fizetendő összeg 500 frt (500 frt), Adóbecslési bizonyítványok kiállításá után várható jövedelemből 60 frt (50 frt), iparengedélyekért járó díjak és bírságpenzek után várható jövedelemből, — és az államtól várható ipariskolai segélyből 3000 frt (2800 frt), az alsófoku kereskedelmi iskola után várható bevétel 780 frt (780 frt), a községi kötelekbe való felvételért fizetendő díjakból 40 frt (80 frt), városi fogyasztási illetékből 35000 frt (35000 frt), hivatalos bizonyítványok kiállításáért, építési engedélyek és levélár: másolatok kiadásáért fizetendő díjakból 1330 frt (1330 frt).

A városi községi iskolai kiadások részben való fedezhetésére az államtól, az 1895-ik évre várható segély, valamint a "eiketnéma iskola után várható jövedelemből és a többi iskolák jövedelméből még nem volt megállapítható. Ingatlan átírási díjakból 9500 frt (9000 frt), a város területén felállított 4 hirdetési oszlop jövedelméből 84 frt (84 frt), a szikviz fogyasztási adó jövedelméből 8000 frt (ujj), a fa és fémipari szakiskola díjából 96 frt (ujj), az anyakönyvvezetők fizetésének megtérítéséből 1490 frt (ujj).

R e n d k i v ü l i b e v é t e l e k: Különféle rendkívüli nyert bevételekből 1200 frt (1200 frt), a Holt-Maros használatáért fizetendő díj 25 frt (25 frt) a kórház alapítványi tőke 1895. évi kamataiból 1180 frt (1180 frt), a két temető-felügyelőnek a temető alaphól a házi pénztár javára megtérítendő fizetése fejében 900 frt (900 frt), a temető-alap tőkéjének 1895-ik évben esedékes kamata 490 frt (470 frt), 30 százalékos részesedés az állami italméresi jövedék többletéből 17160 frt (17460 frt).

Ezzel a bevételi tételek befejezést nyertek.

Kiadások.

R e n d e s k i a d á s o k: Tisztviselők fizetése 76800 frt (74050 frt), az adókezelésnél alkalmazottak fizetése és végrehajtási kiadásokra 9320 frt (9320 frt), nem választott hivatalnokok és alkalmazottak fizetése 6052 frt (5972 frt 50 kr), a rendőri legénység fizetésére 35021 frt (30921 frt), a cselédség bére 6928 frt (6268 frt), a tűzoltók és toronyőrök fizetése és ruha-illetményére, továbbá a tűzoltói szerek fenntartására és beszerzésére 12800 frt (12300 frt), kegydíjakra 5309 frt 33 kr (5087 frt 33 kr), a napidíj mellett alkalmazottak fizetésére 5599 frt 80 kr (5584 frt 50 kr), irodai és hivatali szükségletekre 1550 frt (1540 frt), nyomtatványok és hirdetményekre 2800 frt (2970 frt), napidíjakra és utazási költségekre 1370 frt (1370 frt), a vágóhid kezelésével összekötött kiadásokra 6430 frt (6070 frt), a városi épületek fenntartásával és kezelésével járó kiadá-

sokra 11350 frt (9850 frt), a városi épületeknek és takarmánynak tűzkár ellen való biztosítására 3450 frt (3400 frt), illetékekre 100 frt (100 frt), perköltségekre 400 frt (400 frt), a városi ingatlanok után fizetendő állami adóra 10720 frt (10730 frt), illetékek egyenértékére 3420 frt (3326 frt 90 kr), az utcák világítására 15420 frt (17330 frt), az utcák tisztításánál alkalmazott személyzet fizetésére és az ahhoz szükséges 6 fogat és eszközök fenntartására és beszerzésére 11300 frt (12000 frt), parti művek emelésére és a meglevő védgátak fenntartására 3830 frt (4230 frt), tűzifa és kőszén beszerzésére 3260 frt (3560 frt), előfogatozásra 2100 frt (2150 frt), a rendőri legénység és szolgaszemélyzet ruházatára és felszerelésére 6170 frt (5900 frt), letartóztatott egyének tartási költségeire 350 frt (400 frt), a kórházakban ápolandó betegek után fizetendő gyógyköltségek és gyógyszerre 7800 frt (7800 frt), a városi községi kötelekbe tartozó szegények segélyezése és ellátására 24300 frt (23900 frt), lelenz és árva gyermekek tartására 3570 frt (3570 frt), a polgári menházban ő Felsége I. Ferencz József nevére tett alapítvány évi járuléka címén 2700 frt (2700 frt).

A községi iskolák fenntartására szükséges összegek előirányzatát az iskolaszék a tanácsnak még nem terjesztette be. (E tétel lesz körülbelül 80—90.000 frt.)

Szükséges azonkívül, mint kiadás az ipartanonziskola kiadásainak fedezésére 4237 frt 12 kr (4470 frt), az alsófoku kereskedelmi iskola segélyezésére 2692 frt (2692 frt), a róm. kath. egyháznak 2792 frt (2792 frt), a görög kath. egyháznak 1025 frt (1025 frt), az ágostai evang. egyháznak 200 frt (200 frt), a gör. kel. román és szerb egyháznak 1860 frt 80 kr (1860 frt 80 kr), a református evang. egyháznak 500 frt (300 frt), A helybeli zenede segélyezésére 8 öl tűzifa illetményen kívül 800 frt (800 frt), a gör. kel. szerb hitfelekezetiek részére 5 százalékos közoktatási járulék fejében 640 frt (400 frt), a gör. kel. román hitfelekezetiek részére 5 százalékos közoktatási járulék fejében 1280 frt (1250 frt), az izraelita hitvallásnak részére 5 százalékos közoktatási járulék fejében 3300 frt (3300 frt), az ágostai evangélikus hitfelekezetiek részére 5 százalékos közoktatási járulék fejében 540 frt (550 frt), a mértékhitelítő hivatal szükségleteire 2000 frt (2000 frt), az átvonuló katonai tiszték által használandó szállások és istalók után fizetendő bérekre 1000 frt (1060 frt), a katonaság részére beszerzendő anyagok és egyéb kiadásokra 600 frt (630 frt), a helypénz szedésével összekötött kiadásokra 3130 frt (3130 frt), a sétányok, a faiskola és fasorok fenntartására 2360 frt (2240 frt), a kutya adó kezelésével kapcsolatos kiadásokra 80 frt (110 frt), a gabonapiaczi mérlegházak szükségleteire 480 frt (529 frt 78 kr), az aradi jótékony öngyűjtés irányában fenálló 1260 frt tőke tartozás után fizetendő 6 százalékos kamat 75 frt 60 kr (75 frt 60 kr), a városi kórház alapnak a házi pénztár ellen fenálló 10076 frt 20 kr tőke követelése után járó 6 százalékos kamat 604 frt 03 kr (604 frt 03 kr), az osztrák földhitel intézettől felvett 1,071,433 frt 30 kr kölcsön 13-ik és 14-ik félévi törlesztési részletre 53571 frt 66 kr (53571 frt 66 kr), az osztrák földhitel intézettől a vágóhid építésére felvett 126,000 frt kölcsön 7-ik és 8-ik félévi törlesztési részletre 6325 frt 20 kr (6325 frt 20 kr), az osztrák földhitel intézettől a honvédlaktanya kibővítésére felvett 64000 frt kölcsön 7-ik és 8-ik félévi törlesztési részletre 3212 frt 80 kr (3112 frt 80 kr).

A fa és fémipari szakiskolára felvett kölcsön törlesztésére 3112 frt (uj), az osztrák földhitel intézettől a honvédlaktanya kibővítésére felvett 42,000 frt kölcsön 3-ik és 4-ik félévi törlesztési részletre 2108 frt 40 kr (2108 frt 40 kr), a városi tisztviselő nyugdíj alap és kamat jövedelméből fidejzetet nem nyelő nyugdíj összeg pótlására 9200 frt (7030 frt), a telephon közhasználatáért fizetendő díjak 400 frt (360 frt) titkos rendőri kiadásokra 300 frt (300 frt), az aradi keresk. és iparkamarának járó, de általa az aradi kereskedelmi akadémiának átengedett hozzájárulási költség 1000 frt (1000 frt), háztartási vegyes kiadásokra 2210 frt (2100 frt), egészségügyi kiadásokra 1800 frt (1800 frt), fürdőörök fizetésére 320 frt (220 frt), a ménesi vinczellér iskolában a város költségére elhelyezett egy növevény-ellátási illetményeire 150 frt (150 frt), állattenyésztési kiadásra 1650 frt (1700

frt), a 33-ik os. és kir. gyalogezred 150 éves fennállásának megünneplése alkalmából tett 1000 frtos alapítvány 5% kamata 50 frt (50 frt), a szárazór szabályozása hozzájárulási költségeire 1800 frt (1250 frt).

R e n d k i v ű l i k i a d á s o k : Egy szeméremlegre 800 frt, az előre nem látható szükségletek fedezésére 7000 frt (7500 frt), a városi ligetet fenntartó polgári lövészegylet segélyezésére 1000 frt (1000 frt), az aradi honvédegyelet részére megszavazott segély 400 frt (400 frt), a szegénytanulókat segélyező egyesület részére 1000 frt (1000 frt), szerbtövis irására 300 frt (300 frt), nagy hazánkfa Kosuth Lajos emlékének megörökítésére megszavazott 2000 frtból 1896-ik évben fizetendő 1000 frt fedezésére 1000 frt (1000 frt), a millennium országos kiállítás aradi kerületi bizottság kiállításai alaphoz megszavazott hozzájárulási összeg fedezésére 1000 frt (2000 frt), a városi épületekbe bevezetendő vízvezeték által felmerülő költségek fedezésére 2000 frt (5000 frt).

Ennek alapján láthatjuk, hogy az egyes bevételek növekedésével a kiadások is növekedtek, s csupán a tanács ügyes pénzügyi javaslata az, mely a várost a tetemesen nagyobb- nak ígérkezett pótdótt leszállította, úgy, hogy a tavalyi 46 százalékos pótdóttal szemben az idén sem lesz 48, legfeljebb 50 százalék a pótdótt.

A költségelőirányzat egyes tételeit magyarázó mellékletek a tanácssteremben lesznek közszemlére kitéve.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 763.2 milliméter, délután 2 órakor 761.5 milliméter. Nőmérők: reggel 7 órakor C° + 11.9, délután 2 órakor C° + 15.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DN. 3, délután 2 órakor DK. 4. Felhőzet: reggel borult, esik, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: osepégés.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 19. —

Száraz. — Hőemelkedés.

Viz-mizériák egy községben.

Székudvar, szeptember 17.

Ezen lap f. évi július 31-én megjelent 137-ik számában Tóth „Halál játék közben” című cikkében a székudvari előjáróságtól ártézi vizet kér s cikket ezzel végzi „Erősen hiszem, hogy szavam nem lesz a pusztában kiáltónak szava.” Bizony uram nem hallatszott az ön szava a pusztába, mert a pusztába egy kissé messze is van, de nem hallatszott az el előjáróság föléig sem.

Hát ön, Tóth ur, annyira szereti az ártézi vizet, hogy az uradalom tisztos korn szivattyus kutja vizénél jobbat akar? Hiszen ha ebből iszik, ebédre, vacsorára sem kell költenie, ételt, italt egyszerre kapott. Ha nem volna ön falusi ember, tudhatná, hogy a békacomb drága nyencz eledel; holott az ember azt sem tudja róla fris fogás-e? fiatal-e? Mig ebben a mi ivó vizünkben életének első stadiumában már mint álczát élvezhetjük.

Minek is nekünk az ártézi víz? Termet tavaly borunk bőven, az idén is lesz valami, mely ha nem is épen olyan felséges, mint a magyarádi, mégis jobb, mint az ön ártézi vize, és ha ezt még tagadni merné, akkor ön nem volt soha se kántor, se kafekötő.

Tóth ur! Ön parvenu, ön izgága ember. Miért akarja ön előjáróságunkat megszokott édes semmittevésében háborgatni? Ön reformokat akar? A reform munkával jár. A reform szakítása százados semmit tevésével, melynek jelszava: minden úgy van jól, a hogy van, eddig sem volt másképp, mégis holtig életek az emberek.

Mondja meg Tóth ur, kit akar a mozgalom élére állítani? Az előjáróságot? Az nem szorult ártézi víz ivásra. A fejesebbjeinek elég szép jövedelmük van hivatalból, magán vagyona is van annyi, hogy kivált az idej jó termés mellett, nyáron hideg sörrel hűsithesse, télen borral erősithesse magát.

Az al-előjárók is tudnak magukon segíteni, hogy víz ivásra ne szoruljanak. Ha már

megunták a községhez előtti padon várni a Mecenást, veszik a botot, kimennek a liba legelőre, összehajtanak egy pár tilosban legelőre falka libát és a befolyt hajtási pénz megmenti őket a kínos vizivástól.

Vagy a közegészség választott öre sűrűsse az artézi kut furását? Ez erélyes, pontos ember, ha az évnegyed első napján nem kapja meg fizetését, larmázik, feyvegetődzik, de kutat még sem furathat, mert ártézi kut vizének ivása a hideglelés és sok egyéb helyi betegségben szenvedőknek számát 50 procenttel fogyasztaná, ez pedig jövedelmének csökkenése volna.

A papok ilyen profán világi dolgokba nem avatkozhatnak, mert ők mesterük utasítása szerint nem a test, hanem a lélek szomját vannak hivatva oltani. E földön csak vándorok vagyunk, sietnünk kell az örök hazába. Az ártézi víz pedig késleltetné e siralom völgyéből való távoztást, mely a korai üdvösség elnyerése mellett a szent atyáknak egy kis stolát is juttat.

Azt meg épen nem kívánhatja senki, hogy a patikus legyen az indító, mert neki nincs szatócs üzleti engedélye, már pedig ha az ártézi víz ivása a betegségek és orvoság fogyasztást legalább is felére apasztaná, a patika egyik felében kocsikecsőt, istrángot és ostornyelket kellene árulnia, ez pedig osekélyebb tiszta nyereséget hoz, mint a piluia és decoctum. A 300 frtos fizetésű dászkalok nem esznek olyan sokat, hogy sűrűn megszomjazzanak.

Hát a szegényebb sorsu nép mit csinál? Nyáron ert, télen disznót vág, mivel nincs jó ivóvíz iszik pálinkát. Igaz, hogy ez szellemet elhutatja, egészségét megromtja, de nő a szesz árusító potroha.

Mondja meg hát Tóth ur, kinek van a boldog Székudvaron szüksége ártézi vízre? Csak önnek és nekem, mi pedig ketten össze téve is egy nulla vagyunk, a kik több mint 40 procentes községi adónkat is végrehajtás utján birjuk megfizetni. Hanem ha mi két szegény filiszter összetartunk, mégis lesz ártézi kut. Van egy eszmém, vigyük keresztül. Eszmém ez: Nem sokára bekövetkezik a tél s vele a jó disznó hús evés évadja. Ilyenkor jegyző uram is egy jó darab fagyos szalonával szokta megpatkolni reggeli kávéját, előjáró uraimék pedig már reggel úgy megkeneknek sült kolbásszal és oldalassal, hogy a hivatalban ki kell gombolni a kis lajbit a hivatalos tekintélyt kölcsönző hasacska.

Vigyázzon Tóth ur! erre alapítom én haditerveimet. Nyerjük meg szövetségesül Péczeley Elek közszeretben álló főbiránkat, ki szinten igen jól tudja, hogy Székudvaron egyetlen kutban sincs undor nélkül iható víz. Kérjük meg a főbiró urat a székudvari közegészségi ügy érdekében, hogy a télen mindennap délelőtt személyesen jöjjön ki Székudvarra, a jóllakott előjáróságot töltesse körül a tanácssterem nagy asztalánál és mindennap másik-másik kutból hozatott egy kanna vizet itasson meg velük fejünkint. A legelső ivást az 1-ső számú község házában a kutjából rendezze, mely az apa sertések ólja közvetlen közelében áll. Aztán folytassa ház szám szerint sorba a traktálást, és ha ezen intézkedés után előjáróságunk mikor a 100. sorszámú ház kutjának vizét élvezi, sem ártézi kutat nem furat, sem meg nem szökik, akkor én fejemet az önéhez ütöm, a miért jobb eszmét nem volt képes kistütni.

OLÁH.

HIREK.

Szeptember 19. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Szilárdka. — Protestáns naptár: Szilárdka. — Izraelita naptár: 5656. Ujesztendő. — Görög-keleti naptár (szeptember 7.): Szózn. — A nap két 5 óra 44 perczkor, nyugszik 6 óra 5 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Költő-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgár iskola, földszint.

— József főherczeg köszönete. Arad szab. kir. város közönsége tudvalevőleg koszorut helyezett a korán elhunyt László főherczeg ravatalára. E kegyeletes tényre tegnapi nap a következő távirat érkezett a polgármesterhez:

Aradváros közönségének.

Az Arad város közönsége által a ravatalra helyezett szép koszorúért a fenséges család legbensőbb hálás köszönetét nyilvánítom.

Legfőbb meghagyásból: báró V e c s e y főudvarmester.

A „Kölösej“ egyesület J ó z s e f főherceg és családja az azon szomorú eset alkalmával, hogy fia L á s z l ó királyi főherceg meghalt, részvétiratot intézett. József főherceg a részvétiratot a következő sorokban köszönte meg:

„Fogadja az egyesület legbensőbb őszinte köszönetemet az oly szíves részvéteért.

J ó z s e f f ő h e r c z e g .

— Arad város regaleja. Mint értesülünk, a pénzügyigazgatóság 248,000 frtot kért Arad várostól a fogyasztási adók megváltásáért. — Ebből az összegből a pénzügyminiszter már 18,000 frtot leengedett. A városnak holnap végleg kell nyilatkoznia, belemegy-e ebbe a megváltási árba. Ma vagy holnap e tárgyban ülés lesz a városházán.

— A hármass bizottság ülése. Arad szab. kir. város törvényhatóságának 1896. évi költségelirányzata a gazdasági és iskolaszék, úgy a pénzügyi bizottságból alakult hármass bizottság által a f. hó 21-én d. u. 3¹/₂ órakor a városház emeleti kistermében tárgyalás alá fog vétetni, amely tárgyalásra a törvényhatósági bizottság azon tagjait is, akik a hármass bizottságnak nem tagjai, — ezennel meghívom. Arad, 1896. évi szeptember 18-án S a l a c z Gyula, királyi tanácsos, polgármester.

— Izraeliták új éve. Zsidó polgártársaink ma ünneplik az ő új évök első napját. Az ünnep már az este kezdődött s két napig tart. Ma délelőtt az aradi zsinagógában R o s e n b e r g Lipót dr. főrabbi alkalmi szónoklatot fog mondani. Ünneplő polgártársainknak mi is boldog új évet kívánunk.

— Az utolsó kihirdetések. Mindinkább közeledik október elseje, amely terminussal a magyarországi esketések eddigi módzatai nagy változáson mennek át. Az utolsó kihirdetéseket Magyarország összes templomaiban vasárnap teljesítették utoljára. Ezután október elsejéig már csak dispenczióval lehet kötni házasságokat az eddigi módon. Október elseje után pedig a m. kir. állami anyakönyvvezető veszi át a lelkészek esketési funkcióit.

— Köszönet. H e n r y lovarda igazgató-tulajdonos, az „Aradi hírlapírók és írók köre“ javára rendezett előadás tiszta jövedelmeként: Ö t v e n forintot adott át a kör elnökének, miért is fogadják Henry igazgató, a lovarda közreműködő tagjai ez uton is a kör köszönetét. B r a n k o v i c s György, elnök. H r a b o v s z k y Lajos titkár.

— Jevrics György nem jön. Az aradi gör. kel. szerbek tudvalevőleg aradi esperesplebánossá választották meg J e v r i c s György szegedi gör. kel. szerb. lelkészt. Mint nekünk Szegedről írják, az aradi szerb egyházban uralgó zavarok és cselszövények arra birták Jevricset, hogy ámbár annak idején a választást elfogadta, t e m o n d j o n és továbbra is Szegeden maradjon. Jevrics tehát nem jön Aradra.

— Rohan herceg Aradon. A boldogtalan véget ért fiatal R o h a n Ernő herceg haláláról még mindig irnak újabb és újabb részleteket. Most a következőket jelentik Budapestről: 1887-ben, a midőn a herceget nagykorúsították, örökségének 6000 forintnyi évi járulékát első ízben kapta kezébe. Akkor rövid időre elhagyta Pozsonyt és Aradra ment. Itt kezdődött még csak a pazar élet. Ama korosmák előtt, a hol mulatott, éjjelnappal egy fi-

akker állott, hogy a sok ivástól eszméletlen fiatal embert a lakására vigye és így történt, hogy néhány hét múlva ugyanazon fiakkerecskegyéből élt, ki öt éjjel-nappal szolgálta. Végre segély érkezett hazulról. Most újból kezdte. Pálkablókból kijövet nem egyszer esett a nyitott utozacsatornába. Ily helyről szedte fel 1887. július 22-én az aradi rendőrség a herceget. Másnap, az egész testében reszkető fiatal embert dr. D a r á n y i és dr. L e i t n e r aradi orvosokhoz vitték, kik acut delirium tremens-t konstataáltak és az aradi katonai kórházba való átszállíttatását elrendelték. Az anyahercegné intézkedése folytán D e u t s c h i n g e r Lajos dr., a Rohan család titkárja a fiatal hercegnek Pestre, a Schwarzor-féle intézetbe való áthelyezését eszközölte ki. A vizsgálat különben most egész erélylyel folyik abban az irányban, mi okozta a szerencsétlen herceg titokzatos halálát.

— Imaház felavatás. C s e r m ö n — írja levelezőnk — e hó 15-én délután 4 órakor, tekintettel a közelgő ünnepekre, a még teljesen el nem készült új izraelita imaházat N á d a i Gyula dr. simándi rabbi avatta fel. Lelkes beszédével a könyvezésig elragadó hatást gyakorolt nemcsak híveire, hanem a különböző vallásfelekezetekből egybesereglett közönségre is, mely az imaháznak egy földszintjét, mint karzatját, zsufoltságig betöltötte. — A felavatási szertartás után az első funkció L á s z l ó főherceg lekeüdvéért megtartott gyászistentisztelet volt, melyen N á d a i hazafias szellemű emlékbeszédet mondott. A díszes imaház magán viseli úgy a templomépítő bizottságnak illetve elnökének: H o l l ä n d e r S á m u e l nek, mint az építész vállalkozónak: S z é k e l y Mihálynak jó izlését. Az építő-bizottság elnökét: H o l l ä n d e r S á m u e l t, külön elismerésért az ő gyászistentisztelet az ő kezdeményezése folytán történt meg.

— Az aradi szerb egyház ügyeinek rendezéséről e napokban hoztunk hírt. Most arról értesülünk, hogy D r á z s i kiküldött püspöki biztos P e t r o v i t s Arzen kir. mérnököt kérte meg, hogy vezesse az egyház-község ügyeit addig, míg a végleges rendezés megtörténik. Petrovits csak az esetben hajlandó a megbízást elvállalni, ha arra nem a püspöktől, hanem az egyház-községtől kap mandátumot.

— Próbausztatások a Maroson. Említettük, hogy a zentai hadgyakorlatokra készülő huszárrok, a Maroson is próba usztatásokat akartak rendezni. A próbausztatás elmaradt s erről lapunknak a következőket írják Makóról: Konsternálva van az egész város, különösen a katonanyilvántartó, ki a várt 2500 katonából tegnap egyet sem láthatott meg, azon egyszerű oknál fogva, mert a vitéz urak nem érkeztek. Értesítés sem jött, így bizonyosan nem tudni mi az oka az elmaradásnak. Négy öt nappal ez előtt egy csapat hidász járt itt, a Maros folyót tanulmányozta. Pénteken egy szakasz huszár is jött, de ezek is eltávoztak. A Maros most oly csekély, hogy át lehet lálni rajta. Itt pedig főpróbát akartak tartani a katonák. A hidászok hidat vertek, a huszárrok usztatást rendeztek volna. Erre pedig a Maros — mostani vizállása mellett — egy cseppet sem alkalmas. Nagyon valószínű tehát, hogy emiatt maradnak el a katonák.

— Gyanus alak a várfalakon. Az aradi vár sánczaiban mostanság egész sereg osavargó ütött tanyát, kik a közbiztonságot is veszélyeztetik. Ezek közül a osavargók közül egy már merészebb tette is vetemedett. Az éjjel felkuszott a várfalakra s leszólt az őrt álló katonához, hogy merre van a fogház? Az őrgyanusnak vette az alakot, mivel h á r o m s z o r i f e l s z ó l i t á s r a s e m f e l e l t, r á l ő t t. A lövés zajára az őrség összehajolt, de a gyanus alakot sehol sem tudták többé megtalálni. Katonáék azt hiszik, hogy az ipseze valakit meg akart szöktetni a fogházból.

— Pap nélkül eltemetve. A napokban halt meg Ternován R i e g l e r Aron, odaváló

lakos, akinek halála a községi előljárásnál be is lett jelentve. — A halottat mindazáltal pap nélkül hagyták eltemetni, nagy megbotránkozására a lakosságnak. Az alispánhoz jelentés érkezett ez ügyről. A mulasztásban vétkesek F o r t o n Medre, O o s u k a Pászka és M ó c z Jovicza előljárók.

— Fizetésképtelenség. A bécsi hitelezői védegyelet F l e i s c h e r Josefa a r a d i divatárusné fizetésképtelenségét jelenti.

— A nagylaki főszolgabírói állás. A csanád megyei központi járás főszolgabírói állásra erősen szerezkednek. A nagy többség, mint onnan írják, F a r k a s Mór nagylaki főszolgabírói áthelyezési kérvényének helyt adott és J u s t h Gyula országgyűlési képviselő az októberi közgyűlésben indítványt fog tenni, hogy a nagylaki főszolgabírói állás az általános tisztújításkor töltesse be; a megyei ellenzéki párt a nagylaki főszolgabírói állásra K ö v é r Béla m.-kovácsnéi főszolgabíró fogja jelölni azon oknál fogva, mert a fokozatos előléptetés szerint K ö v é r tizennégy év óta tisztviselője a megyének, míg S z o j k a csak négy év óta működik.

— Összeégett gyermek. Ternovai levelezőnk írja: T r u c z Simen ternovai lakos magára hagyta a tűzhely mellett három éves kis leányát, kinek runája tüzet fogott. A gyermek súlyos égési sebeket szenvedett.

— Névmagyarosítás. B r a u n Ferenc a r a d i illetőségű és budapesti lakos vezetéknévnek „Barta“-ra kárt átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— Tűz a megyében. J a p a György galsai földműves háza — írja levelezőnk — f. hó 14-én hajnalban ismeretlen okból kigyuladt és leégett. A kár 150 frt, az épület az Első Magyar-nál biztosítva volt.

— Koronázás és amnesztia. P é t e r v á r ö l jelentik táviratban, hogy a jövő tavasszal, a cári pár koronázása alkalmából, tömeges amnesztia lesz. A minisztériumokat már utasították, hogy készítsék el a megkegyelmezésre méltó foglyok névsorát. A cári pár legközelebb Carskoje-Se oba megy lakni, s ott várja be a családi eseményt, mely körülbelül két hónap múlva fog bekövetkezni.

— A néppárt felsülése Szolnokon. Szolnok város képviselőtestülete — megszavazta az egyházpolitikai törvények életbeléptetésével fölmerülő költéseket, nevezetesen 300 frtot egy alkalmas hivatalos helység bebutorozására és évi 600 frtot egy kisegítő irnok felfogadására. Azonban dacára annak, hogy csupán törvények végrehajtásáról volt szó, ez nem ment minden vita nélkül, mert a klerikális pártvezérek: idős szolnoki S c h e f t s i k István és K a r k e c z Alajos gvardián, kikhez legújban S z a b ó György zindelyvágómester is csatlakozott, heves vitát provokáltak azzal a kijelentésükkel, hogy egy krajczár költséget sem szavaznak meg a „katholicizmust üldöző“ törvények végrehajtására. Erre azután a liberális táborból egymást érték a felszólalások W e i n e r Sándor, K e r e k e s Géza, C z a k ó Péter és V i g Jenő részéről, míg végül a polgármester által kívánt költségeket nagy többséggel meg sz a v a z t á k. A gyűlésen élénk derűtséget keltett a kvárdián viselkedése. Amidőn ugyanis V i g Jenő beszéde folyamán a magas episkopátusra hivatkozott, K a r k e c z kvárdián „s z e m é l y e s m e g t á m a d t a t á s“ címén szólásra jelentkezett. K l u d i k Gyula elnöklő polgármester azonban nem adta meg neki a szólás jogát, azért mert a kvárdián ur, tudtával még sem nem érsek, sem nem püspök és így a „magas episkopátus“ elnevezés alatt az ő személyét nem érintették. A mulatságos epizód után a polgármesteri javaslatot elfogadták.

— Elfogatás a szinpadon. S c h ü t z Nándor bécsi tenoristát, aki esztendővel ezelőtt a Theater an der Wienhez volt szerződve, New-Yorkban, mint onnan jelentik, a Terrace-Garden szinpadán letartóztaták. A letartóztatás a Ferencsytársaság bucsuelőadásán történt. Schütz még aratta a babérokat, a koszorukat özönével kapta, de öröme nem tellett bennük. Két rendőr ugyanis

már az előadás kezdetén lepte meg az elfogatási parancsossal. Tíz esztendővel ezelőtt, amikor Schütz még Bécsben énekel, megnyerte, B a n k Albertinének, egy zeneszerző leányának a szerelmét, aki egy kis leánnyal ajándékozta meg. Mint-hogy azonban Schütz Nándor Amerikába költözött s a leánykával, aki most már hét esztendő, semmit sem törődött, a szerelmes Albertine azóta mindig abban fáradozott, hogy a művészt házasságra bírja. A jó alkalom, hogy a hűtlen tenoristát sarokba szorítsa, a bucsuelőadáson kiválkozott. Kiszokozta az elfogatási parancsot, amelyet az első felvonás után közöltek az énekeskel, anélkül azonban, hogy a közönség tudott volna róla valamit. Amikor a függöny utoljára hullott le, Schütz Nándort a rendőrségre kísérték, de biztosíték mellett újra szabadon bocsátották.

— Örült anyagyilkos. Leordina máramarosmegyei faluban, hajmeresztő rémtettet vitt véghez egy örült irnok. A huszonnégy esztendő fiatal ember egy özvegy oláh asszonynak a fia, a község házában dolgozott, ahol főlegvaló nagyon kedvelték. De egyszer csak buskomorságba esett s noha az örültség jelei is mutatkoztak rajta, tovább járt a hivatalba. Egy vasárnap délután ki is tört rajta az öröngés, kiszaladt a falu végén levő fűrészgyárhoz, s egy hivatalnok lakásába rohant be halálra rémitve az egyedül volt asszonyt. Az asszony emnekül, ő pedig magára zárva az ajtót, minden férfi és női ruhát magára vett s az asztalon táncolt, amelyet a fiókban talált nyolczvanhat forint papiros pénzzel rakott ki. A csendörök a község házára vitték, ahol egy üres szobába zárták, de néhány nap múlva hazaküldték, mint akinek semmi baja sincsen. Azután nagyon oszondesen viselkedett, soha egy szót nem szólt. Csak akkor evett, ha oda vitték neki az ételt a sarokba, ahol az egész napot töltötte. Így tartott ez két hétig. Egyszer azután az édes anyjához ment az asztalhoz és kenyeret kért. Az asszony nagyon megörült, de nem volt kenyér a háznál, azért azt mondta fiának, hogy a szomszédokba megy kenyerért. Azzal kiment. Akkor a fiu utána rohant, a kezénél fogva a földre rántotta, rátérdelt és vad ordítással leharapta álláról a húst. Majd egy éles konyhakést mellébe szúrta, mire az öreg asszony nagy kínok között meghalt. Az örült még akkor is a hottesten térdelt, amikor a munkások este felé hazamentek. A csendörök Felső-Visora vitték a megörült fiatal embert ahol orvosi kezelés alá vették.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

* Az aradi polgári jótékony egyesület választmánya folyó hó 19-én (ma) délután 5 órakor a városháza emeleti kistermében ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is tisztelettel meghívja a z e l n ö k s é g.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Arad szab. kir. város iskolaszéke tegnap délután S a l a c z Gyula kir. tanácsos polgármester elnöklété alatt ülést tartott, melyen jelenvöltek:

Institoris Kálmán, Millig József, Barabás Béla dr., Rosenberg Sándor dr., Bing Vilmos, Remetei F. Károly, Niedermayer Tóbiás, Brusch Alajos, Fischer Antal, Kugler István, Mülek Lajos dr., Nikodém János, Pollák Gyula dr., Schuster Illés dr., Abraj Lajos, Szilágyi Ede dr., Szathmáry János, Reicher Ferencz, Marschall Lajos dr., Müller Károly, Tedeschi Viktor, Tarjányi Vilmos, Keresztes Gyula dr., Avarffy Ferencz dr., Krisztyóry János, Heeger Ernő, Boros Vida, Szontagh Gyula, Nesnera Aladár, Bonta Aurel jegyző.

Elnök megnyitja az ülést. Millig József iskolafelügyelő több tandíj elengedés és mérséklés iránti kérvényt terjesztett be. — Ezek nagy részének helyt adott az iskolaszék.

Ezután tárgyalás alá vették az aradi külső községi iskolák igazgatóinak kérelmét a tanulók fölvetelénél követendő eljárás tárgyában. A nevezett igazgatók az 1895. évi határozatot kérik érvényben tartani, az iskolaszék azonban a későbbben hozott határozathoz ragaszkodva, kimondta, hogy minden tanuló ott vételessék fel, ahol jelentkezik, s csupán akkor helyeztessék át más iskolába, ha valamely intézetben túltömöttség mutatkozik.

A folyó évi július havi ülésből kifolyólag nyugdíjba lépésre hivatott fel B a b i c s Károly községi tanító, ki azonban kérvényt adott be az iránt, hogy őt a város hagyja meg továbbra is állásában.

Az iskolaszék egy esztendei próbaidőt adott a nevezett tanítónak, s ha ez idő alatt sikeresen működik, akkor visszavonja nyugdíjaztatása iránt hozott határozatát.

Millig József iskolafelügyelő előterjesztette jelentését a polgári fiúiskolánál S z é c h y Akostanár eltávozásával és S z ö l l ö s s y Károly volt igazgató elhalálózásával üresedésbe jött két szaktanítói állásnak végleges betöltése iránt.

Javaslatba hozza, hogy F i s c h e r Antal adja elő továbbra is a mennyiségtant és németnyelvet, a természetudományokra nézve pedig M a t u s i k Mártont hozza javaslatba, őt ezzel együtt az elemi iskolákban a tornatanítás alól felmentse. Ez annyival is inkább lehetséges, mivel az elemi fiúiskolánál a tornatanítás vezetésére alkalmazhatók az osztálytanítók is. Ezt az iskolaszék már elvben el is fogadta egyik elmúlt ülésén. A két állás betöltésére vonatkozólag javaslatot az iskolaszék elfogadta, valamint hozzájárult ahhoz is, hogy az elemi iskolákban az osztálytanítók vezessék a tornatanítást.

Athelyezés következtében tudvalevőleg üresedésbe jött egy elemi iskolai tanítói, illetve előléptetés következtén egy kisegítő tanítói állás. Az iskolaszék az osztálytanítói állásra S c h l e i f e r János tanítót lépette elő, míg az így megüresedett kisegítő tanítói állást a többi pályázó közül K o v á c s Ferenccz derék zsigmondházi tanító nyerte el h u s z o n h á r o m s z a v a z a t t a l.

Az iskola zék felhatalmazta a polgármestert, hogy a parallel osztályokban egy-egy kisegítőt alkalmazzon, s felkérte, hogy eljárása eredményéről a következő ülésen jelentést tegyen.

A b r a i Lajos pártolja az iskolaszék határozatát, de tekintve a kisegítő tanítók csekély díjazását, felveti az eszmét, nem volna-e helyes magán vállalkozások szubvencionálása által egyrészt a város tanügyi költségén könnyíteni, másrészt a tanítónak a megélhetési biztosítani?

K e r e s z t e s Gyula dr. felvéve a beszéd fonalát a folyamodó kisegítő tanítók érdekében szólalva fel, indítványozza, hogy azoknak fizetése 100 frttal emeltessék fel, s ezentul 400 frt legyen.

A z i n d i t v á n y e l f o g a d t a t o t t. Barabás Béla dr. Abrai indítványa mellett szólal fel. Mülek Lajos dr. élelmesnek találja ugyan az indítványt, de nem tartja megvitathatónak addig míg azt papírra téve tanulmány tárgyává nem teszik az iskolaszéki tagok.

A polgári fiúiskola túltömöttségénél fogva az iskolafelügyelő az első osztály 160 növendéke részére még egy harmadik parallel osztály létesítését hozta javaslatba. Ezt az iskolaszék elfogadta.

Ülés végén Millig József iskolafelügyelő betérjesztette az iskolaszéknek a jövő 1896. évi tanügyi költségelirányzatát, melynek főbb tételei a következők: K i r á d á s : 88900 frt erre fedezet nélkül marad tehát 82540 frt. Ezzel az ülés véget ért.

MULATSÁGOK.

(=) A l i p p a l kereskedő-Ifjuság szombatán, szeptember hó 28-án Lippán, a „József Főherceg”-hez címzett szálloda nagytermében jótékonycélnu zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti-díj: személyenként 80 kr., családonként 1 frt 50 kr.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

R. Kovács Laura estélye.

R. K o v á c s Laura asszony, a hírneves magyar recitátornő, aki a művészetnek ezt a genrejét Magyarországon egyedül és elismerésre méltó nagy ambícióval s nem kevesebb sikerrel kultiválja, k e d d e n este 8 órakor az a r a d i jótékony nőegylet javára az a r a d i s z i n h á z b a n estélyt rendez.

— A kiváló művésznő, aki a legszebb költeményeket élénk temperamentummal, finom

áryalással, dieztíngvált előadási modorral és sok kifejezéssel szokta interpretálni, ezuttal egészen új oldaláról mutatja be magát.

A r a d o n kevesen tudják az országos híri recitátornőről, hogy szép hangú énekesnő is s hogy bevégzett énekművészetét külföldön fogja már legközelebb érvényesíteni.

Választékosan összeállított műsorában, melyet alább közlünk, felöleli a régi költők örökbecsű művei mellett a jelen nagy poétáinak alkotásait és a legkedveltebb, ramatos magyar népdalok egyúthányát.

Műsora a következő:

1. J e h o v a, Kiss Józseftől.
2. H á r o m a d a r u, Tompa Mihálytól.
3. A s a n y a, (monológ) Gabányitól.
4. A r u h a, Eugen Manueltól.
5. M i a s z e r e l e m (humoreszk) Horváth Gézától.
6. H á r o m é n e k s z á m a legújabb népdalok és operette-áriákból.

Jegyek előre válthatók K r i s p i n József zeneműkereskedésében.

R. Kovács Laura művész-estélyére a kiváló műélvezettől eltekintve, már csak a jótékony szél érdekében is a legmelegebben hívjuk fel a nagyközönség figyelmét.

TAVIRATOK.

A megtámadott Janny dr.

Budapest, szept. 18. (Saj. tud. táv.) J a n n y dr. a sok támadással szemben közli j ó z s e f főherczeg és főudvarmestere rendkívül meleg, orvosi működését méltányló levelét.

Távozó főispán.

Budapest, szept. 18. (Saj. tud. táv.) Mint hírlík, D e g e n f e l d nógrádvármegyei főispán közelebb megválk állásától.

A memorandisták szabad lábán.

Budapest, szeptember 18. (Saj. tud. táv.) A memorandum pörnek az államfogságból szabadon bocsátott elíteltjei közül már nemcsak a szegediek vannak Budapesten. Egynehányan ideérkeztek a váciak közül is s most együtt tanácskoznak a Hungaria-szállóban. Tanácskozásuk tárgya egyelőre nem jövendő magatartásuk, hanem az, hogy a kormány által kiszokozott kegyelemmel szemben köszönetüknek milyen formában adjanak kifejezést. Ez idáig meg nem állapodtak meg a formára nézve, de úgy hisszük személyesen mennek föl B á n f f y Dezső b. miniszterelnökhöz, onnan ellátogatnak E r d é l y i Sándor igazságügyminiszterhez is.

Budapest, szeptember 18. (Saj. tud. táv.) Egy esti lap ujságolja, hogy a memorandumisták ma délben B á n f f y n á l jártak megköszönni megkegyelmeztetésüket. Értesülésünk a legmegbízhatóbb forrásból az, hogy a hír alaptalan. Ma senki sem járt közülök B á n f f y n á l, ellenben azt mondták, hogy a holnapi nap folyamán ez valószínűleg megtörténik.

Eltemetett munkások.

Budapest, szept. 18. (Saj. tud. táv.) A Szondy-utcai szerencsétlenség két áldozatát, G u l y á s István napszámost és M a k e n b e r g e r János legszesz tölcserélőt kiásták a föld alól. Mind a kettő halott volt.

A kis-czelli hadgyakorlatok.

Kis-Czell, szeptemb. 18. (Saj. tud. táv.) A hadgyakorlatok a király meglegedé-

sére végett értek. Hogy az ütközetben ki volt a győztes, ezt még nem állapították meg. Hír szerint a lovasság a rohamban három apró gyermeket agyongázolt.

A király utja.

Zenta, szeptember 18. (Saj. tud. táv.) Pénteken reggel József főherceg Windischgrätzczel, és szombaton a király ide érkezik. A perronon fogadják a tiszületek, a főpapok Császka érsek vezetésével. A főispán üdvözlő, mely után a király azonnal megtekinti a hadgyakorlatokat. Visszajövet hatvan terítékű udvari ebéd lesz. A város impozánsan fel van díszítve.

A czeglédi választás.

Czegléd, szeptemb. 18. (Saj. tud. táv.) Bába Molnár Sámuel ellenében Hegedüs Károlyt 92 szótöbbséggel képviselővé választották. Kossuth Ferenczre ez nagy vereség, mert exponálta magát Molnárért, aki csak 390 szavazatot kapott Hegedüs 492 szavazata ellenében.

Képviselő választás.

Deés, szeptember 18. (Saj. tud. táv.) Széken Vörös László államtitkárt egyhangulag képviselővé választották. Ezen választási aktusban az az érdekes, hogy Vöröst ugyanakkor választották meg egyhangulag, midőn győztes tapolczai ellenfele, Kossuth Ferencz Czegléden teljes vereséget szenvedett.

Villamos vasut Szerbiában.

Belgrád, szept. 18. (Saj. tud. táv.) Egy berlini consortium a kormánytól concessiót kért egy villamos vasut építésére, mely Bozsarevácztól a Dunáig és onnan Szvilajenáczig menne.

A bolgár propaganda.

Szaloniki, szept. 18. (Saj. tud. táv.) Monasztirben elfogtak egy Katlov nevű bolgár tanítót, kinél compromittáló iratokat találtak. A szaloniki vilajetben a bolgár tanítók többsége beadta lemondását. Prilep-Ohrida és Poracs városok pedig, melyekben eddig a bolgár propaganda vetélytárs nélkül élt, szerb iskolák megnyitását követelték.

Sándor király megmentője.

Biarritz, szept. 18. (Saj. tud. táv.) Szaraszolla, uszómester holttestemét, ki Sándor király baleseténél a tengerbe fult, most megtalálták és nagy részvét mellett ünnepélyesen eltemették. Sándor király, Natália királynő és számos fűrdővendég jelenlétében. Családja állandó évi nyugdíjat kap a szerb királytól. Sándor király megmenekülése alkalmából Pétervárott a szláv jótekonysági egyesület nagy hála istentiszteletet tartott, melyen hat püspök czelebrált és melyen Komarov tábornok beszédet mondott, melyben kifejtette, hogy Szerbia szerencsés állam, mert egyedüli a Balkánon, melynek saját nemzetiségű dynastiája van.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsdé.

— Gyenes és Balog cég jelentése. —

Budapest, szeptember 18.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv tartozkodó volt az irányzat megszilárdult. Elkelt 20000 mm. 2 és fél krral magasabb napi áron.

	mmásza	kggramm	frt
Tiszavidéki	100	83.	6.75
"	100	82.	6.65
"	300	82.	6.65
"	100	81.	6.60
"	100	81.	6.60
"	8000	81.	6.57 1/2
"	200	81.	6.55
"	100	81.	6.57 1/2
"	400	81.	6.65
"	300	80.	6.47 1/2
"	100	80.	6.45
"	100	80.	6.40
"	100	78.	6.35
"	100	78.	6.38
Bánáti	4300	79.	6.55
Pestvidéki	140	82.	6.65
"	400	81.	6.55
"	100	81.	6.50
"	100	80.	6.50
"	200	80.	6.50
"	150	80.	6.45
"	150	79.	6.45
"	100	79.	6.32
"	100	79.	6.42 1/2
"	100	79.	6.42 1/2
Felső-tiszai	100	80.	6.40
"	100	80.	6.40
"	100	81.	6.40
"	100	79.	6.40
"	100	78.	6.40
Serlei	5050	77.	5.47 1/2

Határidőüzlet: Amerikából érkezett szilárdabb jegyzésekre nálunk is szilárdan indult az üzlet búzában és tengeriben s meg lehetős élenk forgalom mellett ugy is zártak.

Zárul 12 órakor:

Oszi buza	6.28—6.30
Buza május—júniusra	6.9—6.80
Tavaszi rozs	5.94—5.96
Oszi rozs	5.54—5.56
Tengeri május—júniusra	4.55—4.56
Tengeri július—augusztusra	5.40—5.42
Tavaszi zab	5.90—5.92
Oszi zab	5.80—5.82
Repoze	9.50—9.55

Külföld: New-York bazára 3/8—1, tengerire 1/8—7/8 szilárdabb. Chicago: buzára 1/4—7/8, tengerire 7/8 szilárdabb. Páris csendes, London tartott, Liverpool szilárd.

Értéktőzsdé: Lanyha külföldi zárlatokra nálunk is igen lanyhán indult az üzlet, tekintettel a tetemes realisatiókra zárlatig még jobban ellanyhultak.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	399.80
Magyar hitelrészvény	394.—
Osztrák államvasut	393.50
Rima-Murányi	286.25
Lombard	111.25

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1895. évi szept. hó 17-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar elsőrendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kg-ron felüli súlyban) —. krig. Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) —. krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-ron felüli súlyban) 55.—56. krig. Fialat közép (pkint 261—320 krig súlyban) 55.—56. krig. Fialat könnyű (pkint 250 kgr. terjedő súlyban) 56.—57. krig II. Magyar eszedett: Nehéz (páronként 280 kg-ron felüli súlyban) —. krig. — Közép (pkint 220—280 kgr. súlyban) —. krig. — Könnyű (pkint 220 kgrig terjedő súlyban) —. krig. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg-ron felüli súlyban) 54.—55. krig. Közép (páronként 220—260 kilogramm súlyban) 54.—55. krig. — Könnyű (páronként 220 kgrig terjedő súlyban) 55.—56. krig. Sertésárak szám 1895. szept. hó 15-én volt készlet 26438 darab. 1895. szept. hó 16-án felhajtott: — darab. 1895. szept. 16-án elszállított 152 db. 1895. szeptember 17-én maradt készletben 26286 db. — A hízottsertés üzletirányzata: Csendes.

Szeszüzlet.

— Szeptember 18. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52 forint 25 krajczár, kismányber 52 forint 75 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsdé.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 18. d. u. 5 óra.

Buza bányági új	6.15—6.60
Buza tiszavidéki	6.30—6.65
Buza pestvidéki	6.20—6.60
Buza fejérmegyei	6.15—6.60
Buza bácskai	6.15—6.60
Rozs új, elsőrendű	5.55—5.60
Rozs új, másodrendű	5.50—5.55
Arpa takarmány	5.15—5.40
Arpa égetai való	5.60—6.30
Arpa sörfőzdei	6.90—8.—

Zab	5.80—6.60
Tengeri bányági	5.50—5.55
Tengeri másnemű	5.35—5.45
Kaposzta-repoze bányági	8.65—8.75
Kóles	5.25—5.75
Buza márczius—április	6.78—6.80
Buza szeptember—október	3.25—6.27
Buza május—június	—
Rozs szeptember—október	5.56—5.57
Tengeri május—június	4.55—4.56
Tengeri július—augusztus	—
Tengeri októberre	5.40—5.50
Zab márczius—április	5.89—5.91
Zab szeptember—október	5.81—5.83
Kaposzta-repoze augusztus—szeptember 1894.	9.40—9.45

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, 1895. szeptember 18.

Magyar aranyjárdék 4 1/2%	21.25
Magyar koronajárdék 4 1/2%	99.25
Magyar arany 4 1/2%	124.25
Magyar ezüst 4 1/2%	102.50
Magyar keleti vasut 1876.	121.25
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereséj-sorsjegy kölcsön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	148.—
Osztrák papírjárdék	100.75
Osztrák járdék ezüst	101.—
Osztrák járdék arany	122.—
Koronajárdék	101.—
1860-iki államsorsjegyek	153.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1055.—
Magyar hitelbank részvény	485.—
Osztrák hiteloank részvény	400.50
Osztrák-magyar államvasut	395.25
20 frankos arany (Napoleonador)	9.55

VIZJELZÉS.

1895. évi szeptember hó 18-án reggel 7 órakor észlelt vízállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmézőzén.

Észlelési állomás	Hőmérséklet °C	Időjárás	Vízállás	
			ostimétr.	ostimétr.
Branyicska	+ 11°	esős	— 6	—
Gyulafehérvár	+ 9°	esős	—	—
Arad	+ 13°	esős	— 198	—
Makó	+ 14°	esős	— 40	—
Szeged	+ 12°	esős	— 62	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1895. szeptember 18.

A m. kir. folyammérőnk hivatal.

IDEGENEK NEVSORA.

— Szeptember 18. —

Fehér Kereszt szálloda: Borbély Lajos földbirtokos, Salgótarján. Lits Sándor jószágigazgató, Ercsi.
Náder szálloda: Popovits György gör. kel. lelkész, Oravioza. Scheer Zsigmond földbirtokos, Battonya. Dandán Gyuláné földbirtokos neje, Tasnád. Steinpenberg J. földbirtokos, Csermő. Lang István asztalos mester, Stájerlak. Stéger Vendel körjegyző, Nagyhalmagy.
Három Király szálloda: Hodre György tanító, Herkulesfürdő. Sturza Márju jogász, Budapest.
Vasúti szálloda: Berkes Armin gyógyszerész, Csermő. Tyrity Antal kereskedő, Belényes. Kremann József bankhivatalnok, Versecz.

KIS LOTTO.

Prágai:

6, 11, 26, 74, 49.

Nagy-Szebeni:

13, 68, 9, 7, 31.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Nyilvános köszönet.

Midőn felejthetetlen leányunk Hamadli Marikának váratlanul történt elhalálása-akor a jó barátok és ismerősök által a végtisztesség alkalmával számos koszoru adásával, a részvétellel, a tömeges megjelenéssel megtört szívünket némileg enyhítették, fogadják őszinte köszönetünket, de különösen az aradi dalegyület ki kegyelete jelét olyképp, oly nemesen nyilvánította, hogy eléggé meg nem hálálható tettük várakozáson felüli volt, mely maradandó emléket oltott szívünkbe.

Arad, 1895. szept. 17.

A gyászoló család.

18929/1895.

Hirdetmény.

Figyelmeztetnek az egyes házak tulajdonosai, hogy a ház összekötéseinek a csatornázási hálózatral való összekapcsolása és a csatorna elzáró készülékeinek eltávolítása mindaddig megengedve nincs, míg az illető kerületben az ejector állomás működése ki nem próbáltott.

Az egyes ejector állomások kipróbálásának megtörténtét hirdetmény utján fogjuk közzétenni.

Arad, 1895. szept. 2.

A városi tanács.

19757/95.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy a n. m. cs. és kir. külügyminiszter úr értesítése szerint vágómarháknak az osztrák-magyar monarchiából Bajorország, Aschaffenburg, Kitzingen, Ludwigshafen, Münchberg, Speyer és Wunsiedel és a badeni nagyhercegség Rastatt városába való bevitele további intézkedésig tilos.

Arad, 1895. szept. 12.

A városi tanács.

17010/1895. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tesszük, hogy a hadsereg lószükségletének kiegészítése céljából 1895 évi október hó 7-ik napján délelőtt 9 órakor Aradon az országos vásártéren a m. kir. honvéd lovas laktanyával szemben katonai lóvásár fog tartatni melyen csakis maguktól a tenyésztőktől vásároltatnak meg a katonai célra alkalmas lovak.

Felhívjuk mindazon lótenyésztőket kik lovaikat értékesíteni akarják, hogy a fent megjelölt helyen és időben lovaikkal megjelenjenek.

Arad 1895. évi augusztus hó 10-én.

A városi tanács.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Ervényes 1895. évi április hó 1-étől.

Budapest—Arad.

	reggel	délut.	este
BUDAPEST indul	8.05	1.55	10.—
Szolnok	11.07	3.56	1.35
Csaba	2.23	5.52	4.37
Kétegyháza	2.54	6.10	5.08
Lökösháza	3.12	—	5.26
Kurtics	3.28	6.34	5.43
Sofronya	3.40	—	5.55
ARAD érkezik	3.55	6.52	6.10

Arad—Budapest.

	d. e.	reggel	este
ARAD indul	11.20	8.18	9.40
Sofronya	11.36	—	9.58
Kurtics	11.49	8.36	10.12
Lökösháza	12.06	—	10.30
Kétegyháza	12.28	9.00	10.59
Csaba	1.19	9.23	11.44
Szolnok	4.14	11.19	2.53
BUDAPEST érkezik	7.20	1.10	6.10

Erdély felé.

	d. e.	reggel	d. e.	este
ARAD indul	2.30	6.35	4.30	7.02
Glogovác	2.14	6.46	4.42	—
Gyorok	3.14	7.08	5.04	—
Paulis	3.31	7.17	5.15	—
Radna-Lippa	3.58	7.30	5.33	7.47
Konop	4.30	7.57	5.57	—
Berzova	4.50	8.18	6.13	—
Tótvárad	5.21	8.35	6.39	—
Soborsin	5.40	8.58	6.58	8.48
Piski	—	11.17	9.24	—
Gyulafehérvár	—	12.51	11.01	11.18
Tövis érkezik	—	—	11.30	11.40

Erdély felől.

	éjjel	éjjel	este
Tövis indul	3.36	8.19	—
Gyulafehérvár	3.58	4.04	—
Piski	5.07	6.05	—
Soborsin	6.34	8.20	4.00
Tótvárad	—	8.37	4.20
Berzova	—	9.02	4.49
Konop	—	9.19	6.07
Radna-Lippa	7.28	9.49	5.45
Paulis	—	10.02	6.01
Gyorok	—	10.15	6.17
Glogovác	—	10.38	6.46
ARAD érkezik	8.08	10.50	6.59

Arad—Csaba—Nagyvárad.

	reggel	délut.
ARAD indul	5.18	8.56
Sofronya	5.31	4.18
Kurtics	5.44	4.45
Lökösháza	6.00	5.18
Kétegyháza	6.18	6.13
Kigyós	6.31	6.37
Csaba	7.02	6.55
NAGYVÁRAD érkezik	8.32	—

Nagyvárad—Csaba—Arad.

	délután	délután
NAGYVÁRAD indul	—	4.25
Csaba	7.09	7.12
Kigyós	7.24	7.25
Kétegyháza	7.47	7.39
Lökösháza	8.14	7.58
Kurtics	8.38	8.15
Sofronya	8.58	8.27
ARAD érkezik	9.10	8.42

Arad—Temesvár.

	reggel	d. e.	délut.
ARAD indul	8.20	11.30	5.00
Uj-Arad	8.31	11.54	5.21
Németságh	8.49	12.19	5.47
Vinga	7.08	12.47	6.14
Orczifalva	7.20	1.04	6.34
Merczifalva	7.31	1.20	6.52
Szt.-András	7.43	1.39	7.12
TEMESVÁR érkezik	8.01	2.05	7.39

Temesvár—Arad.

	reggel	d. e.	este
TEMESVÁR indul	8.20	1.12	9.10
Szt.-András	8.46	1.41	9.29
Merczifalva	9.04	1.59	9.45
Orczifalva	9.19	2.15	9.54
Vinga	9.42	2.40	10.11
Németságh	10.00	2.57	10.26
Uj-Arad	10.30	3.30	10.45
ARAD érkezik	10.43	3.44	10.55

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

	d. e.	este
UJ-SZT.-ANNA indul	8.00	6.35
Simánd	8.31	7.06
Kisjenő-Erdőhegy	9.15	7.51
Székudvar	9.31	8.08
Sikló	9.46	8.23
Ottlaka	10.00	8.37
Elér	10.20	8.55
KÉTEGYHÁZA érkezik	10.35	9.10

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

	reggel	d. e.
KÉTEGYHÁZA indul	5.20	3.00
Elek	5.33	3.20
Ottlaka	5.43	3.33
Sikló	5.56	3.47
Székudvar	6.06	4.03
Kisjenő-Erdőhegy	6.25	4.33
Simánd	6.48	5.05
UJ-SZT.-ANNA érkezik	7.12	5.35

Mezőhegyes—Kétegyháza.

	d. e.	este
MEZŐHEGYES indul	8.00	7.00
Kamarás-major	8.12	7.12
Nesze	8.21	7.21
Kovács-háza	8.40	7.40
Bánhegyes	9.03	8.03
M.-Bodzás	9.25	8.25
Bánkut	9.39	8.39
KÉTEGYHÁZA érkezik	10.00	9.00

Kétegyháza—Mezőhegyes.

	reggel	délután
KÉTEGYHÁZA indul	5.16	3.15
Bánkut	5.34	3.37
Megyes-Bodzás	5.45	3.55
Bánhegyes	6.01	4.17
Kovács-háza	6.17	4.40
Nesze	6.27	4.54
Kamarás-major	6.34	5.03
MEZŐHEGYES érkezik	6.44	5.15

Arad—Szeged.

	reggel	d. e.	d. u.
ARAD indul	4.45	7.00	4.10
Szt.-Tamás	5.10	7.29	4.37
Pécska	5.29	7.53	4.57
Battonya	5.59	8.35	5.29
Tompa	6.12	8.47	5.41
Mezőhegyes	6.55	9.34	6.23
Csanád-Palota	7.18	10.02	6.54
Nagylak	7.34	10.23	7.14
Apátfalva	7.56	10.37	7.39
Makó	8.15	11.35	8.20
Kis-Zombor	8.36	11.55	8.40
SZEGED érkezik	9.27	1.00	9.40

Szeged—Arad.

	este	d. u.	reggel
SZEGED indul	6.10	2.19	3.29
Kis-Zombor	6.59	3.21	4.23
Makó	7.18	4.00	5.04
Apátfalva	7.38	4.23	5.23
Nagylak	7.53	5.00	5.54
Csanád-Palota	8.13	5.20	6.12
Mezőhegyes	8.43	6.09	6.59
Tompa	9.05	6.37	7.13
Battonya	9.17	6.54	7.31
Pécska	9.41	7.23	8.10
Szt.-Tamás	9.54	7.43	8.27
ARAD érkezik	10.16	8.10	8.54

Arad—Gurahonoz.

	reggel	d. u.	d. u.
ARAD indul	8.40	5.10	12.35
Ótvenes	6.57	5.29	12.50
Zimánd-Ujfalu	7.04	5.35	1.01
Uj-Szt-Anna	7.21	5.54	1.23
Világos	7.55	6.23	2.18
Muszka-Magyarád	8.02	6.30	2.27
Pankota	8.15	6.41	2.54
Apatelek	8.51	7.12	3.50
Borosjenő	9.01	7.21	4.05
Bokszeg-Beél	9.30	7.47	5.00
Borossebes-Buttyin	10.03	8.14	5.54
Almás-Alosill	10.42	8.47	6.57
GURAHONCZ érkezik	10.58	9.01	7.19

Gurahonoz—Arad.

	reggel	d. u.	reggel
GURAHONCZ indul	4.14	2.10	4.45
Almás-Alosill	4.29	2.27	5.10
Borossebes-Buttyin	4.56	3.00	5.52
Bokszeg-Beél	5.29	3.42	7.03
Borosjenő	5.51	4.09	7.33
Apatelek	6.04	4.25	8.03
Pankota	6.41	5.08	9.30
Muszka-Magyarád	6.47	5.15	9.43
Világos	5.54	5.23	9.53
Uj-Szt-Anna	7.17	5.59	10.29
Zimánd-Ujfalu	7.10	6.13	11.13
Ótvenes	7.45	6.24	11.21
ARAD érkezik	8.03	6.45	11.43

Borosjenő—Csermő.

	délut.	este
Borosjenő indul	9.10	7.30
Csermő érkezik	10.07	8.20

Csermő—Borosjenő.

	reggel	délut.
Csermő indul	4.50	3.10
Borosjenő érkezik	5.40	4.10

Borossebes—Ményháza.

	d. e.	d. u.
BOROSSEBES-BUTTYIN indul	10.13	é. 2.23
Dézna	11.03	2.00
MENYHÁZA	é. 11.45	indul 1.23

Vinga r. t. város tanácsától.

3969/L. 1895. szám.

1007

Hirdetmény.

Vinga r. t. város közönségének tulajdonát képező nagyvendéglő, park és pusztai korcsma épületei, hozzá tartozó mellékhelyiségei 1895. évi október hó 10-én a városház tanácstermében délelőtt 10 órakor nyilvános árverés útján 1896. évi január 1-től 3 egymásután következő évre bérbeadni fognak.

Az árverési feltételek a hivatalos órák tartama alatt a polgármesteri hivatalban betekintheők.

Vingán, 1895. évi szeptember 12-én.

Schäffer József
h. polgármester.

721/1895. gazdsz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Répási Pál által bérelt, a Kossuth-utcai iskolaépület alatt a kapu bejáratától balra fekvő pinczehelyiségnek 1896. évi január hó 1-től való bérbeadása iránt folyó évi szeptember 23-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 40 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekintheők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 16-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

719/1895. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a jelenleg Farkas Izsák által haszonbérrelt Gáj, Orovitca 37. és 38. sz. a. fekvő üres teleknek 1895. évi október hó 1-től kezdve 3 egymásután következő évre való bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár 100 frt évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekintheők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 16-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

15926/1895.

Hirdetmény.

A földmivelésügyi m. kir. miniszterium intévénye nyomán közhírré tesszük, hogy az idei őszi katonai lóvásár Aradon f. évi október hó 7-én fog megtartatni.

A részletes tervezet a levéltárban megtekinthető.

Arad, 1895. július 24.

A városi tanács-

54/1895. k. p. r.

Hirdetés.

A tolyó évben kiigazított és az 1896-ik évben érvénytelen bírándó országgyűlési képviselőválasztók ellen beadott felszólalásokra hozott határozatok f. évi 20-tól 30-áig a polgármesteri hivatalban közszemlére kitétetnek, hol azok a hivatalos órák alatt megtekintheők.

A kitett határozatok ellen a kir. Curiahoz intézendő felebbezések a határozatok kitételét követő tiz nap alatt a polgármesterhez, mint a központi választmány elnökéhez nyújtandók be.

Arad szab. kir. város központi választmányának 1895. szeptember 10-én tartott üléséből.

Salacz Gyula s. k.,
polgármester, közp. vál. elnök.

722/1895 g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az aradi hetipiaczokon és az országos vásárokon felállított laczikonyhákban a bor, sör és égetett szeszes italok kimérési jogá 1895. november 1-től 3 egymásután évre bérbeadása iránt folyó évi szeptember hó 23-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár 320 forint évi bér.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekintheők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1895. évi szept. hó 16-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

19126/1895 sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. miniszterium leirata alapján közhírré tesszük, hogy Abazzia (voloscai járás) gyógyfürdő területén a házaló kereskedést a fennálló házalási szabályzat 17 §-ában s az ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett, az évenkénti fürdőidény alatt vagyis minden év október hava 16-ától, május hó 15-éig eltiltatott.

Arad, 1895. szeptember 4-én.

A városi tanács.

11229/1895. kh.

Hirdetmény.

Az Oroszországban uralkodó és már Galicziában is mutatkozó cholera járvány behurcolásának megakadályozása érdekében a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak f. évi 79156. sz. a. kelt körrendelete alapján az alább egészségügyi és köztisztasági óvintézkedéseknek teljesítését és követését rendelem el:

1. Vendégfogadók, korcsmák és több lakót magában foglaló házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői kötelesek a trágyát, szemetet és egyéb hulladékot az udvarokból mindennap; a kisebb házak tulajdonosai, gondnokai, bérlői pedig minden harmadnap kihordani, az udvart és házelezet felsepertetni, a vízbevezető folyókat kitakarítani és mésztejjel fertőtleníteni;

2. Az utcára vagy a folyókákba szennyest kiönteni, elhullott állatot, vagy bármilyen állati és egyéb hulladékot kidobni a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos;

3. Minden háztulajdonos köteles árnyékszékét, ha az egy éve nem tisztított sürgősen kitakarítani, az udvarán egy kádban vizet tartani, melyben 100 literes vizre 5 kgr. nyers carbosav feloldott állapotban álljon, vagy pedig egy rész oltatlan mészből 4 rész vizre készített mésztej oldatot készíteni és ezen folyadékból az árnyékszékbe minden ülhelyekre 5-5 litert számítva, harmadnaponként beönteni. Ezzel fertőtlenítenődök a pissoirok, szeméttartó ládák, szemétdödrös és udvari folyókák is.

4. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este és reggel jól szellőztetendők;

5. Szűk udvari házak kapui reggeli 5 órától este 10 óráig zárva tartandók;

6. A kutak tisztán tartandók, fedéllel ellátandók, közelükben minden mosogatás, öblögetés kerülendő, a mellettük netán levő gödrös helyek tiszta földdel feltöltendők, a pocsolyás kiszáradandók, behomokolandók, szárnyas vagy egyéb állatok fűrésztől a kúttól távol létesítendők, nehogy a kút vize a szennyest viz leszivárgása által ivásra alkalmatlanná váljék.

Az orvosi hivatal által rossznak minősített kutak vizének használata mellőzendő s csupán jó vizű kutak vize élvezendő. Ugy szintén kerülendő a Maros folyó vizének használata. Amennyiben azonban az el nem kerülhető, úgy az az csak felforralás után élvezendő;

7. A mészárszékek valamint a piacron áruló hentesek vágó tőkéi, asztalai és a mérlegek a legtisztábban tartandók, megromlott húst, hamisított tejet vagy éretlen gyümölcsöt, a párolásra szánt félérett gyümölcs kivételével, üzlet helyiségekben vagy piacron elárúsítani a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos.

Élvezetre nem alkalmas tápszerek elkoboztatnak és megsemmisítenek;

8. Bérkocsik, fuvarbók, és a közuti vaspálya álló helyei úgy a városban, mint a vasuti pályaháznál naponta többször felseprendők és a külön kiadott utasításhoz képest bő vízzel lelocsolandó s annak megtörténte után naponta három ízben mésztejjel nagy cresyl mészszel fertőtlenítenőd;

9. Gyanus megbetegedések (mint hány ingerrel és nagyobb fokú hasmenéssel kapcsolatos betegedések) a tisztai orvosi hivatalnál késedelem nélkül bejelentendők;

10. A cholera járványos vidékekről jövő idegenek pedig a kapitányi hivatalnál jelentendők be minden késedelem nélkül.

Mindazok, a kik a jelen rendeletben foglaltak ellen vétetnek, kihágást követnek el s az 1876. évi XIV. t. cz. 7. §-a értelmében fognak büntetettetni.

Arad, 1895. szeptember 13.

Sarlot Domonkos
főkapitány.

Mi a „MENTOR“?

A „MENTOR“ ellátási vállalat az, mely az ezredéves orsz. kiállítás igazgatóság pártfogása alatt a kiállítást látogató vidékiek részére

4 vagy 7 napos szelvényeket tartalmazó „Ellátási könyvecskéket“ elárúsít, miáltal minden könyvecské tulajdonosának a kiállítás egész tartama alatt bármikor jöjjön is — kényelmes tiszta lakás, étel-szerinti ellátás (minden nagyobb vendéglőben, a kiállítás területén is), közlekedés a fővárosban, szórakoztatás és egyéb kedvezmény biztosítottik.

Az ellátási könyvecské ára:

4 napra 26 frt, 7 napra 42 frt
és további napi pótjegy a 6 frt 50 kr.

Beszerezhető 10 havi 2 frt 60 vagy 4 frt 20 kros részletekben f. év október közepéig az első részlet azonnali beküldése vagy lefizetése mellett a vállalat összes vidéki képviselőinél és a kereskedelmi és iparkamaráknál. Bővebb felvilágosítással szolgálnak:

A BUDAPEST-ERZSÉBETVÁROSI BANK

Kerepesi-út 22 és Dehány-utca 19. sz.

Dr. Morzsányi Károly, Ehllich G. Gusztáv,
országgyűlési képviselő főv. biz. tag, gyáros
mint t. elnök. mint elnök.

A „MENTOR“ ELLÁTÁSI VÁLLALAT

Kerepesi-út 22 és Dehány-utca 19. sz.

295 **Róza Lajos,**
igazgató.

Takács Zsigmond, Stadler Károly,
az „Első magy. ált. bizt. társ.“ főv. biz. tag
központi főfelügyelője. ház- és szálloda-tulajd.

Aradon előjegyzések elfogadtatnak a fő-képviselősnél: Lendvai Sándor úrnál, a keresk. és iparkamaránál és a városi me-netjegyzőirodában Rubinstein M. úrnál.